

VÍDEO ASCÓ TELEVISIÓ: UNA FINESTRA OBERTA AL POBLE

JOSEP M. RADUÀ SERRA
Secció d'Etnologia del CERE
Associació Cultural Lo Llaüt

RESUM

Segur que no és agosarat afirmar que els anys vuitanta són, per a Ascó, un període d'un interessant dinamisme cultural. En l'àmbit de la comunicació i dels mitjans informatius destaca pel naixement de dues iniciatives complementàries, que no oposades, com van ser, per una banda, l'edició de la primera revista local, *Castrum d'Ascho 1148* —que va veure la llum el Nadal de 1984 i van arribar a aparèixer 15 números fins al gener de 1987— i, per l'altra, l'aparició el gener de 1985 de les primeres emissions de la televisió local que no tardà a donar peu a la creació de Vídeo Ascó Televisió. L'article vol il·lustrar aquests més de vint-i-cinc anys de televisió local apuntant les motivacions que van dur a la seva creació, repassant els primers anys d'empenta i il·lusió fins a consolidar l'ens i il·lustrant aquest període amb dades i informació diversa referida a l'evolució de la programació i als canvis i millores que s'hi ha anat duent a terme fins a aconseguir que avui VAT sigui el mitjà d'informació local de referència per als asconencs.

VÍDEO ASCÓ TELEVISIÓ: UNA FINESTRA OBERTA AL POBLE

L'aventura dels inicis

Corria el gener de 1985 quan les llars d'Ascó van rebre per primer cop el senyal de les primeres emissions de la televisió local. Un grup de persones van començar a reunir-se per tal de compartir, amb la resta de la població, les imatges que enregistraven amb els seus equips personals de les festes i altres activitats culturals d'Ascó. Allò que va néixer com un servei al poble sense gaire pretensions ha complert el seu primer quart de segle. El repte que s'havien marcat aquelles persones ha esdevingut un dels elements més consolidats de servei públic d'informació d'Ascó. Van començar amb pocs mitjans però amb molta il·lusió. L'empenta i les ganes de tirar endavant van

permetre que s'anessin superant els obstacles que anaven apareixent en el camí. Així començava el seu trajecte Vídeo Ascó Televisió (VAT).

Els fundadors recorden especialment els nervis d'aquell diumenge de gener a l'espera que s'iniciés la programació, que ho va fer amb una capçalera al so dels acords de la jota d'Ascó. Així es donava la benvinguda a la programació regular d'un mitjà que ja des d'aleshores ha estat present als principals esdeveniments del poble i, cada cop més, parant atenció a l'actualitat del nostre entorn més immediat (fig. 1).

Recordem que el 1985 encara no s'havia estès una àmplia xarxa de televisions locals. Feia menys de dos anys que Catalunya disposava de televisió nacional. Encara no havien aparegut les televisions privades i pensar en la televisió digital era una quimera.

Per a Ascó va ser un pas agosarat, ja que va esdevenir pionera en el nostre àmbit geogràfic. Ara bé, en aquells primers compassos van disposar com a referent de la televisió de Cardedeu, ja en marxa des de 1980 i que va servir perquè moltes altres la prenguessin de model. Van visitar aquesta població del Vallès Oriental per prendre nota del seu funcionament i organització.

El govern municipal d'aleshores es va mostrar receptiu a la proposta d'aquesta gent entusiasta. Ja el 1985 va fer una primera aportació en equips i la cessió de l'immoble on es van situar els primers estudis estables, a l'edifici de Ca Biarnés (carrer de l'Estudi, 5) (fig. 2). Anteriorment una part de les de-

Fig. 1. Estudis de Vídeo Ascó Televisió ubicats a l'antic local de Ca Biarnés (Arxiu de VAT, principis dels anys 90)

Fig. 2. Vídeo Ascó Televisió ha estat present als diversos esdeveniments que ha viscut la població des de 1985 (Arxiu de VAT, principis dels anys 90)

pendències de la Residència del Rojar va acollir les trobades dels impulsors de la televisió i va ser seu dels primers estudis.

Aquest 1985 es va aconseguir emetre un total de cinc programes. Les seccions més importants van ser l'informatiu local *Ascó d'a prop*, en què es feia esment de les notícies més destacades que havien succeït al poble des del darrer programa. L'altre espai que recordem era *Coses d'aquí*, un programa de reportatges locals (com les festes o les activitats de l'escola).

No va ser fàcil poder emetre els primers programes, va caldre força enginy i moltes peripècies. Ja que en aquells primers temps TV3 només emetia la programació en horari de tarda, la gent de Vídeo Ascó Televisió va aprofitar per ocupar la freqüència de TV3 i oferir els seus programes durant el matí del diumenge, amb un únic passi.

L'any 1986 continua avançant-se en la consolidació d'una entitat que es va configurar com un organisme autònom, però dependent de l'Ajuntament. És en aquest any quan s'aproven i es publiquen els Estatuts de l'entitat que preveu la gestió del seu funcionament a partir de dos òrgans rectors: el Patronat i el Consell de Gerència. A més, són escollits Josep Miquel Ribes Llop i Ernesto Franquet Franquet com a director i sotsdirector, respectivament, càrrecs que van exercir fins el 1999.

El Patronat s'encarregava de "vetllar pel bon funcionament de la institució, de la conservació i, si cal, l'adob de tots els objectes que formin part del patrimoni". Per la seva banda, el Consell de Gerència era l'òrgan rector i podia prendre les decisions que es preveien per al bon funcionament de la televisió i la gestió econòmica.

Amb la legalització de l'entitat i amb l'objecte d'acomplir els fins fundacionals —"dotar la vila amb una institució que reculli en vídeo els diferents actes culturals i fets d'interès que passin, amb estudis propis i amb una videoteca, amb el fi principal de contribuir al desenvolupament cultural del municipi"— l'Ajuntament hi destina un pressupost anual que està gestionat directament pel mateix organisme. Això s'ha mantingut fins ara, el qual té per a aquest 2011 un pressupost de 72.430 euros. Una bona part del pastís pressupostari s'ha destinat al llarg dels anys a la inversió en equipaments i altres despeses de funcionament.

Dels cinc programes que es van emetre l'any de la fundació s'ha passat a disposar d'una graella de programació diària amb bona part de producció pròpia i s'ha superat ja la xifra de 4.400 programes.

Els fundadors recorden que el principal objectiu, un cop va iniciar-se l'aventura, va ser que la població disposés d'un mitjà de comunicació, i d'aquí que es plantejessin com una actuació primordial fer possible que la gent pogués gaudir des de casa dels actes que s'organitzaven. És així com l'any 1986, i un cop que ja s'havien adquirit nous equips, VAT va retransmetre en directe diverses activitats de la festa major. La unitat mòbil era una furgoneta on es van ubicar els equips i mitjançant una antena encarada al repetidor es va emetre el directe, tot i que les deficiències d'emissió van ser la tònica dominant.

Cal dir, però, que des d'aleshores ençà, les emissions en directe han estat presents durant tots aquests anys de forma estable a la programació. Ja s'han convertit en habituals les retransmissions de les misses solemnes com el Diumenge de Pasqua amb la processó de l'Angelet, les comunions, Festa Major o la nit de Nadal. També el seguiment de l'actualitat —les nits electorals en els comicis municipals, inauguracions d'equipaments com el Pavelló cobert (1991) o les edicions de FirAscó (1996-1997)—, o activitats festives com el relleu de les Pubilles per la Festa Major o les activitats al pla de l'Església en el transcurs de les festes de Sant Antoni.

L'any 1988 l'organisme autònom es planteja un nou repte. S'havia adquirit equipament nou, en concret el primer transmissor a Ikusi. Però també s'havia encarregat un projecte de teledistribució per cable al Col·legi d'Enginyers Tècnics de Telecomunicacions. La intenció era fer arribar a la població canals de televisió europeus i americans, tot rebent les senyals dels diversos satèl·lits mitjançant paràboles, i fer arribar les senyals a les cases mitjançant cable. La condició que va posar l'Ajuntament per donar-hi suport va ser que calia un mínim de contractes —100— per poder ser finançat pels mateixos interessats. Se'n va acabar recollint 120. En poc temps, el 1990, ja eren 467 els habitatges que rebien la senyal per cable, que suposava un 80% de la població.

Atesa la situació d'il·legalitat amb què conviuen les televisions locals, es va gestar una Federació Catalana Prolegalització de Televisions Locals de la qual VAT en va formar part amb l'objectiu d'aconseguir una legislació reguladora i de reconeixement cap a aquest tipus d'emissores.

VAT, un projecte consolidat

Cada vegada eren més els col·laboradors en tasques tècniques o de presentació, gent motivada i que amb empena van anar aportant novetats a la programació i van respondre amb originalitat l'interès que despertava el mitjà entre la població. Així és com a finals dels vuitanta Vídeo Ascó ja emet programes d'humor, enregistra videoclips i ofereix col·loquis amb entitats.

El 1988 l'esport també es fa un lloc a la graella de la jove televisió, ja que s'estrena un programa d'esports. Es fa un seguiment de les diverses activitats esportives de la vila i s'enregistren els partits de futbol que la J.D. Ascó juga al seu camp i també a casa del rival. A dia d'avui és el programa *A tot esport* el que ha pres el relleu amb l'edició setmanal que s'emet divendres i dissabte.

La qualitat en la imatge que rebíem a les llars va anar millorant progressivament. Augmentava la inversió en l'adquisició de nous equips i a la vegada creixia el nombre de programes, la qualitat, la tècnica i els coneixements dels integrants de l'entitat.

A finals de 1990 s'incorpora a la programació un espai que encara és en antena: *L'Informatiu* setmanal, que posa a l'abast de tothom l'actualitat municipal, el seguiment de les activitats de les entitats i totes aquelles informacions que generen interès entre els veïns. També es començaren a emetre íntegrament els plens municipals en diferit.

A principis dels anys noranta van aparèixer nous programes que propiciaven la participació ciutadana; és així com neix l'espai *El contestador*, que recollia les inquietuds i preguntes dels veïns, o *Debat a VAT*, que va esdevenir un espai de tertúlia en directe sobre temes d'interès del moment i que va obrir la possibilitat a participar en el col·loqui des de casa a través del telèfon.

També el 1990 es va incorporar un programa religiós de la mà de mossèn Soriano, *Seguint les petjades de Jesús*, de periodicitat mensual. Aquesta participació de la parròquia va continuar amb mossèn Ferran, mossèn Blai i mossèn Josep. A dia d'avui és mossèn Jordi, amb el seu programa *La Parròquia*, que s'emet els divendres i dissabtes, quan informa de les notícies i els comunicats parroquials i manté espais com la lectura i el comentari dels passatges de l'evangeli.

L'any 1991 la televisió local estrena el programa *Parlem d'Ascuà*, dedicat a conèixer les arrels històriques del poble, al mateix temps que tractava de les tradicions i els costums propis, i apropava estudiosos del poble o vinculats al poble que havien destacat en facetes com l'arqueologia, l'etnologia, la història o la música, entre altres. En els primers programes es va comptar amb l'assessorament del cronista i erudit local Carmel Biarnés.

Fig. 3. Des dels inicis VAT ha mantingut una programació estable però dinàmica, amb continguts diversos i primant especialment la informació local (Arxiu de VAT, 2010)

Un cop al mes s'emetia un programa magazine amb el nom de *La calaixera*, on hi cabia de tot: temes d'interès com la salut, les plantes, la bellesa, la cuina, els consells, el cinema, la filatèlia, la moda, la ciència, la perruqueria... (fig. 3).

VAT també ha donat veu al llarg dels anys a la gent gran del poble. N'és un exemple el programa *Tota una vida*, un espai entranyable que recollia el testimoni dels nostres grans, els quals amb un exercici de memòria de la seva vida narraven de pròpia veu les vivències i les experiències de temps passats, no sempre exemptes de dificultats. I des d'aquesta vessant van anar sorgint nous espais que reflectien el valor del treball artesà, és el cas d'*Eines i feina*, que va anar aplegant un feix de vells oficis o d'aficions artesanies explicades en primera persona pels seus protagonistes i que havien estat transmesos de generació en generació (canyisser, picapedrer, pastor, pagès, apicultor, barber, barquer, pastisser...)

L'Escola Sant Miquel també ha tingut presència destacada en la programació, no únicament amb l'emissió de les seves activitats habituals en el calendari de festes i tradicions (Castanyada, festival de Nadal, Dijous *Jarder* i Carnaval, festes de fi de curs...), sinó també amb iniciatives com l'endegada el 1993 en què es va idear un espai concurs entre l'alumnat de l'escola: *Telejoc*. Hi van participar un total de 48 alumnes, que van ser obsequiats amb premis de diversos patrocinadors. El 1999 a la graella de la televisió s'hi incorpora un altre programa en què els protagonistes són els petits, es tracta de *La Rebelluga*. Actualment, i des del curs 2005/2006 Vídeo Ascó col·labora amb un

projecte d'escola que es vehicula a través del programa mensual *Fem tele, fem cuina, fem escola, fem salut* i on els alumnes fan de presentadors i de cuiners, ens plantegen endevinalles i ens reciten poemes.

La tenacitat de la gent que participa del projecte de televisió local i la complicitat dels ajuntaments propicia al llarg dels anys noranta la consolidació de Vídeo Ascó Televisió. Es produeixen reportatges de qualitat vinculats al món de l'agricultura (per exemple, els conreus de l'olivera, de l'ametller, de la vinya i dels arbres fruiters), però també surt de casa per apropar-nos a realitats econòmiques de l'entorn com la cooperativa Fare de Vinebre o les centrals hidroelèctriques de Flix i Riba-roja d'Ebre.

També en aquest temps es preparen monogràfics amb motiu d'efemèrides com van ser els dedicats a Carmel Biarnés, al beat Pere Sans, a l'escultor nascut a Ascó Josep Maria Brull o al Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre amb motiu dels seus 25 anys.

Amb l'entrada del nou segle es renoven els Estatuts de l'entitat per anar-los adaptant a la realitat del moment. Això és el 2001. Així el 2007 Vídeo Ascó TV crea la figura de coordinadora, que des d'aleshores recau en Roser Jordà Rius.

El 2008 es fa un altre pas important en la història de la televisió local, s'estrenen uns nous estudis que fan realitat un desig llargament anhelat. Aquests es troben al centre neuràlgic, a la plaça del Casal (avinguda dels Països Catalans, 8) i ocupen un espai d'uns 300 m² (fig. 4). Aquesta superfície està distribuïda de la manera següent: quatre sales d'edició, una sala de realització, el plató de

Fig. 4. Sala d'edició al nou emplaçament de VAT al carrer dels Països Catalans (Arxiu de VAT, 2010)

68 m², a més a més dels despatxos de direcció i d'administració i de l'arxiu. És en aquest arxiu on avui ja podem trobar més de 2.000 cintes que suposen unes 6.000 hores enregistrades al llarg d'aquest període. És allí on s'hi troba la història més recent d'Ascó de la mà de la llarga llista de col·laboradors que han format part d'aquesta casa.

El juny de 2009 s'aprova un nou logotip dissenyat per Albert Biarnés Munuera i la nova identitat corporativa de VAT, amb la qual cosa es dota de personalitat la televisió del poble.

L'empenta dels 25 anys

Per celebrar l'efemèride dels 25 anys d'existència de la televisió local, el 2010, es va preparar una programació commemorativa amb la reposició dels programes dels primers anys, amb l'espai *Material arxivat*, que feia una mirada enrere per celebrar el primer quart de segle de l'entitat amb la voluntat de recordar alguns dels esdeveniments o personatges més rellevants que han protagonitzat la informació al nostre poble des de 1985. Finalment, un altre espai de memòria feia un recordatori de les vivències dels col·laboradors que han anat passant pel mitjà.

Probablement poc es podien imaginar els fundadors que Vídeo Ascó Televisió arribaria a celebrar 25 anys en un moment tan dolç. Les circumstàncies han fet possible que aquella aventura hagi arribat a avui amb molt bona salut, consolidada com a referència informativa i sent partícip de l'esdevenir social del poble d'Ascó. Per a això compten amb un equip de cinc persones i una vintena de col·laboradors.

La celebració dels 25 anys ja queda enrere i segur que per davant s'obre una nova etapa amb la il·lusió d'encarar nous reptes, d'endegar nous projectes i d'esdevenir un punt de referència informativa.